

 TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỞ TP. HCM
Cơ hội học tập cho mọi người

TỔNG QUAN VỀ KIỂM TOÁN & MÔI TRƯỜNG KIỂM TOÁN

1

 MỤC TIÊU

- Giới thiệu khái niệm kiểm toán và phân biệt các loại hình kiểm toán
- Cung cấp kiến thức cơ bản về môi trường kiểm toán

2

 NỘI DUNG

- Khái niệm kiểm toán
- Phân loại kiểm toán
- Môi trường của hoạt động kiểm toán

3

KHÁI NIỆM

- Kiểm toán báo cáo tài chính năm 20x0 của Công ty Cổ phần Sữa Vinamilk để công bố cho các cổ đông
- Cơ quan thuế duyệt quyết toán thuế năm 20x0 của công ty Công ty TNHH MTV Vàng Bạc Đá Quý Sài Gòn
- Kiểm toán Ngân sách tỉnh Khánh Hòa năm 20x0
- Kiểm tra và đánh giá hoạt động của Chi nhánh Ngân hàng Đông Á tại TP HCM để tìm giải pháp nâng cao hiệu quả hoạt động

4

KHÁI NIỆM

Kiểm toán là việc **thu thập và đánh giá các bằng chứng về một thông tin** nhằm xác định và **báo cáo** về sự phù hợp của thông tin này với **các tiêu chuẩn** được thiết lập. Việc kiểm toán cần được thực hiện bởi các kiểm toán viên **đủ năng lực và độc lập**.

5

KHÁI NIỆM

```

graph LR
    A[Các KTV đủ năng lực và độc lập] --> B[Thu thập và đánh giá bằng chứng]
    B --> C[Sự phù hợp]
    D[Các thông tin cần kiểm tra] <--> C
    E[Các tiêu chuẩn được thiết lập] <--> C
    C --- F[BÁO CÁO]
  
```

6

PHÂN LOẠI

Phân loại theo mục đích

- Kiểm toán hoạt động
- Kiểm toán tuân thủ
- Kiểm toán BCTC

Phân loại theo chủ thể

- Kiểm toán viên nội bộ
- Kiểm toán viên nhà nước
- Kiểm toán viên độc lập

PHÂN LOẠI

Phân loại theo mục đích

- Kiểm toán hoạt động
- Kiểm toán tuân thủ
- Kiểm toán BCTC

Phân loại theo chủ thể

- Kiểm toán viên nội bộ
- Kiểm toán viên nhà nước
- Kiểm toán viên độc lập

NGƯỜI SỬ DỤNG THÔNG TIN

- Nhà quản lý
- Nhà nước
- Người thứ ba

8

Sự khác biệt giữa các loại kiểm toán

Xe ô tô 7 chỗ dùng để chở nước mắm đường Sài Gòn - Vũng Tàu, 3 chuyến một ngày. Tỷ lệ khấu hao là 10% một năm.

- Kiểm toán viên thuế?
- Kiểm toán viên độc lập ?
- Kiểm toán viên nội bộ ?

9

Mục đích kiểm toán báo cáo tài chính

- Làm cơ sở đưa ra ý kiến rằng BCTC:
 - Lập trên cơ sở chuẩn mực, chế độ kế toán hiện hành
 - Tuân thủ pháp luật liên quan
 - Trung thực và hợp lý trên các khía cạnh trọng yếu
- Giúp đơn vị cải tiến
- Không bảo đảm cho sự tồn tại và khả năng quản lý

10

KIỂM TOÁN ĐỘC LẬP

Sau cách mạng công nghiệp

- Kiểm toán phục vụ cho chủ nhân, nhằm phát hiện gian lận của nhân viên

Từ năm 1900 đến nay

- Kiểm toán phục vụ cho cổ đông công ty nhằm xác định tính trung thực của báo cáo tài chính
- Lấy mẫu kiểm toán
- Đánh giá hệ thống kiểm soát nội bộ
- Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh
- Kiểm toán trong môi trường CIS

11

Kiểm toán độc lập tại Việt Nam

5.1991

- công ty kiểm toán đầu tiên

➔

1.1994

- Quy chế về hoạt động kiểm toán độc lập (Nghị định 07/CP)

↓

3.2004

- Quy chế mới về hoạt động kiểm toán độc lập (Nghị định 105/2004/NĐ-CP)

←

9.1999

- 4 chuẩn mực kiểm toán đầu tiên

↓

12.2005

- 38 chuẩn mực kiểm toán được ban hành

➔

4.2011

- Luật Kiểm toán độc lập

➔

1.2014

- 37 chuẩn mực kiểm toán mới có hiệu lực

12

 Các tổ chức quốc tế

 International Federation of Accountants

 The Institute of Internal Auditors

 INTOSAI

 IAASB

13

 Hiệp hội nghề nghiệp

 ĐỘC LẬP - TRUNG THỰC - MINH BẠCH

 American Institute of CPAs

 ICAEW CHARTERED ACCOUNTANT

 COMPAGNIE NATIONALE DES COMMISSAIRES AUX COMPTES

14

 Một số công ty kiểm toán

15

Tổ chức công ty kiểm toán

Các loại hình

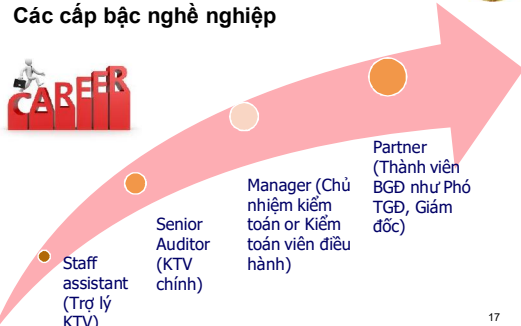
- Doanh nghiệp tư nhân
- Công ty hợp danh
- Công ty TNHH

16

Tổ chức công ty kiểm toán

Các cấp bậc nghề nghiệp

CAREER

- Staff assistant (Trợ lý KTV)
- Senior Auditor (KTV chính)
- Manager (Chủ nhiệm kiểm toán or Kiểm toán viên điều hành)
- Partner (Thành viên BGD như Phó TGD, Giám đốc)

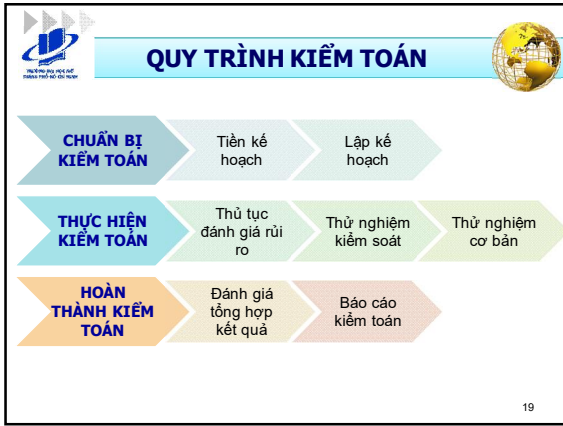
17

Những dịch vụ cung cấp bởi KTV

Dịch vụ đảm bảo	Kiểm toán, định giá Soát xét Kiểm tra theo thủ tục thỏa thuận
Dịch vụ kế toán	Giữ sổ sách kế toán Lập báo cáo tài chính Tư vấn kế toán
Dịch vụ Thuế	Tư vấn thuế/Hoạch định thuế
Tư vấn quản lý	Tư vấn tài chính/Xây dựng chiến lược
Các dịch vụ khác	Đào tạo Tuyển dụng nhân sự

18

QUY TRÌNH KIỂM TOÁN

Chuẩn bị kiểm toán – Tiền kế hoạch

Có nên ký hợp đồng kiểm toán hay không?

20

QUY TRÌNH KIỂM TOÁN

Chuẩn bị kiểm toán – Lập kế hoạch kiểm toán

Để có kế hoạch & chương trình kiểm toán phù hợp cần phải:

- Hiểu về tình hình kinh doanh & KSNB.
- Xác định mức trọng yếu & đánh giá rủi ro kiểm toán.

21

 QUY TRÌNH KIỂM TOÁN

Thực hiện kiểm toán : Kiểm tra hệ thống KSNB

Thực hiện thử nghiệm kiểm soát: thu thập bằng chứng về sự hữu hiệu của hệ thống KSNB.

- Kiểm tra việc xét duyệt chi.
- Quan sát việc chấp hành quy định về nhập xuất kho.
- Phỏng vấn nhân viên về nhiệm vụ của họ v.v...

22

 QUY TRÌNH KIỂM TOÁN

Thực hiện kiểm toán : Thực hiện thử nghiệm cơ bản

Thử nghiệm cơ bản: gồm thủ tục phân tích & thử nghiệm chi tiết → thu thập bằng chứng về các sai sót trọng yếu của BCTC.

- So sánh TTTC với nhau
- Gửi thư xác nhận công nợ
- Kiểm tra việc tính toán
- v.v...

23

 QUY TRÌNH KIỂM TOÁN

Hoàn thành kiểm toán – Đánh giá kết quả

- Bằng chứng kiểm toán đã thu thập đủ để đưa ra ý kiến chưa?
- Sai sót chưa điều chỉnh có nằm dưới mức có thể chấp nhận không?
- Hồ sơ kiểm toán có đầy đủ hay chưa?
- Nhìn chung tình hình tài chính, kết quả kinh doanh ... có hợp lý không?

24

 QUY TRÌNH KIỂM TOÁN

Hoàn thành kiểm toán – Phát hành báo cáo

- Lập và phát hành báo cáo kiểm toán.
- Giải quyết các sự kiện sau khi phát hành báo cáo.

25

 Thực hành

1. Chứng kiến kiểm kê hàng tồn kho
2. Gửi thư xác nhận nợ phải thu, phải trả
3. Đọc báo cáo tài chính để dự đoán những khoản mục có khả năng sai sót cao
4. Tổng hợp sai sót phát hiện được xem có trọng yếu không?
5. Tìm hiểu về khách hàng trước khi ký hợp đồng
6. Kiểm tra chứng từ về tài sản cố định mua trong kỳ
7. Tìm hiểu về cơ cấu tổ chức khách hàng
8. Lập báo cáo kiểm toán
9. Ký hợp đồng kiểm toán
10. Kiểm tra sổ sách kế toán có tốt như khách hàng trình bày không?

26

 Các loại ý kiến trên báo cáo kiểm toán

- ❖ **CHẤP NHẬN TOÀN PHẦN**
- ❖ **KHÔNG PHẢI CHẤP NHẬN TOÀN PHẦN:**
 - Ý kiến kiểm toán ngoại trừ
 - Ý kiến kiểm toán trái ngược
 - Từ chối đưa ra ý kiến

27

 Thực hành

Kiểm toán viên sẽ nói gì trên báo cáo kiểm toán nếu:

1. Báo cáo tài chính có nhiều sai sót nhưng đơn vị đã sửa chữa theo yêu cầu của kiểm toán viên?
2. Chỉ có một ít sai sót không trọng yếu nhưng đơn vị không đồng ý sửa theo yêu cầu của kiểm toán viên.
3. Có nhiều sai sót nhưng đơn vị không chịu sửa khiến báo cáo tài chính không còn trung thực và hợp lý nữa?
4. Có một số lớn khoản mục (50% tài sản) mà kiểm toán viên không kiểm tra được vì thiếu chứng cứ thuyết phục.
5. Báo cáo tài chính thì trung thực và hợp lý riêng hàng tồn kho (7% tài sản) thì không bảo đảm vì kiểm toán viên không chứng kiến kiểm kê được?

28

 Khái quát về môi trường kiểm toán

Những đặc điểm của nghề kiểm toán

profession

- Trách nhiệm đối với xã hội
- Tính chuyên môn cao
- Tiêu chuẩn để hành nghề
- Niềm tin của công chúng

29

 Điều kiện hành nghề KTV

• Là kiểm toán viên

1

• Có thời gian thực tế làm kiểm toán từ ba mươi sáu tháng trở lên

2

• Tham gia đầy đủ chương trình cập nhật kiến thức

3

30

Các kỹ năng và kiến thức cần thiết

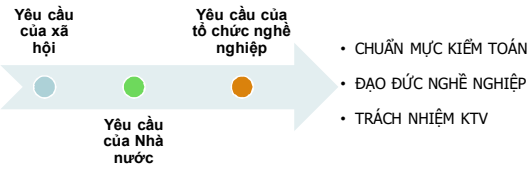
- ❖ Kiến thức về kế toán và kiểm toán.
- ❖ Kiến thức về các ngành công nghiệp, kinh doanh và rủi ro.
- ❖ Kỹ năng máy tính.
- ❖ Chuyên môn cho hệ thống KSNB.
- ❖ Khả năng phát hiện gian lận.

31

Khái quát về môi trường kiểm toán

Các nhân tố và các định chế

Yêu cầu của xã hội

Yêu cầu của tổ chức nghề nghiệp

Yêu cầu của Nhà nước

- CHUẨN MỰC KIỂM TOÁN
- ĐẠO ĐỨC NGHỀ NGHIỆP
- TRÁCH NHIỆM KTV

32

Chuẩn mực kiểm toán

- Thước đo chất lượng kiểm toán
- Tổ chức lập quy
- Sự cần thiết

33

Chuẩn mực kiểm toán quốc tế

- Do IAASB (một ủy ban thuộc IFAC) ban hành.
- IFAC là tổ chức phi chính phủ thành lập năm 1977. Sứ mệnh là phát triển và nâng cao nghề nghiệp để có thể cung cấp dịch vụ chất lượng cao và ổn định vì lợi ích xã hội.

34

Chuẩn mực kiểm toán Việt Nam

Bắt đầu soạn thảo từ năm 1997, đến nay đã ban hành được 37 VSA.

Soạn thảo dựa trên các chuẩn mực quốc tế có điều chỉnh cho phù hợp với Việt Nam.

Ban hành theo quyết định của Bộ trưởng Bộ Tài chính

Năm 2013, Bộ Tài chính đã ban hành các chuẩn mực kiểm toán mới và chính thức có hiệu lực từ ngày 1 tháng 1 năm 2014

Có kết cấu 3 phần: Quy định chung, Nội dung chuẩn mực và hướng dẫn chuẩn mực.

Ngày 1/1/2016 có thêm 10 chuẩn mực mới có hiệu lực

35

Chuẩn mực về đạo đức nghề nghiệp

Chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp kế toán, kiểm toán Việt Nam ban hành theo Quyết định số 87/2005/QĐ-BTC, ngày 01/12/2005 của Bộ trưởng Bộ Tài chính hết hiệu lực kể từ ngày 01/01/2016 và được thay thế bởi *Thông tư số 70/2015/TT-BTC* ngày 08 tháng 5 năm 2015.

Phần A Áp dụng cho tất cả người làm kế toán và người làm kiểm toán;

Phần B Áp dụng cho kiểm toán viên hành nghề, nhóm kiểm toán và công ty kiểm toán;

Phần C Áp dụng cho người có Chứng chỉ kiểm toán viên hoặc Chứng chỉ hành nghề kế toán đang làm việc trong các doanh nghiệp, tổ chức

3

 Đạo đức nghề nghiệp

- ✓ Là các quy tắc đạo đức mà một thành viên nghề nghiệp phải tuân thủ để ứng xử có trách nhiệm đối với xã hội.
- ✓ Do Bộ Tài chính ban hành để bảo vệ uy tín nghề nghiệp trước xã hội.
- ✓ Nội dung quy định

37

 Đạo đức nghề nghiệp

Nội dung quy định

- Độc lập
- Chính trực.
- Khách quan.
- Bảo mật.
- Năng lực chuyên môn và tính thận trọng
- Tư cách nghề nghiệp.

38

 Trách nhiệm của kiểm toán viên

Các dạng sai phạm của đơn vị

Lập báo cáo tài chính gian lận

Không tuân thủ ↔ Biễn thủ, tham ô

39

Trách nhiệm của kiểm toán viên

- Lập BCTC gian lận**
 - Xuyên tạc, giả mạo chứng từ
 - Thông tin không khai báo đầy đủ
 - Áp dụng sai các nguyên tắc kế toán
- Biến thủ, tham ô**
 - Biến thủ
 - Tham ô – quản lý
- Không tuân thủ**
 - Hành vi bỏ sót hay vi phạm trái với pháp luật và quy định

40

Trách nhiệm của kiểm toán viên

Nhà quản lý

- Lập và trình bày BCTC
- Tổ chức và duy trì một **hệ thống kiểm soát nội bộ** hữu hiệu nhằm đảm bảo một sách lược về việc ngăn chặn và phát hiện sai sót và gian lận cũng như sự tuân thủ luật pháp và các quy định.

Kiểm toán viên

- Thiết kế và thực hiện một cuộc kiểm toán để **đảm bảo một cách hợp lý** là BCTC không có sai sót **trọng yếu**.

41

Trách nhiệm của kiểm toán viên

Nhà quản lý

- Đối với gian lận và sai sót:** Chịu trách nhiệm trực tiếp trong việc ngăn ngừa, phát hiện và xử lý.
- Đối với hành vi không tuân thủ:** đảm bảo cho đơn vị thực hiện đúng pháp luật và các quy định hiện hành.

Kiểm toán viên

- Giới hạn trong phạm vi những thủ tục kiểm toán cần thực thi để giúp họ đi đến ý kiến về BCTC, những thủ tục này được quy định trong các chuẩn mực kiểm toán cụ thể.

 Các biện pháp hạn chế trách nhiệm pháp lý KTV

- Các điều khoản ràng buộc rõ ràng về nghĩa vụ từng bên trong hợp đồng
- Thận trọng khi tiếp nhận khách hàng
- Thực hiện đầy đủ các yêu cầu chuyên môn
- Bảo hiểm nghề nghiệp
- Tôn trọng chuẩn mực về kiểm tra chất lượng nghề nghiệp

43

 Đảm bảo hợp lý

Thu thập bằng chứng kiểm toán cần thiết giúp kiểm toán viên kết luận rằng BCTC không có sai lệch trọng yếu.

44

 Hạn chế tiềm tàng

 bad debt Bản chất của việc lập và trình bày báo cáo tài chính

 Bản chất của các thủ tục kiểm toán

 efficiency Sự cần thiết phải thực hiện cuộc kiểm toán với thời gian và giá phí hợp lý

45

 Hoài nghi nghề nghiệp

“Kiểm toán viên phải có thái độ hoài nghi mang tính nghề nghiệp trong quá trình lập kế hoạch và thực hiện kiểm toán, và luôn phải ý thức rằng có thể tồn tại những tình huống dẫn tới những sai sót trọng yếu trong BCTC”
(Đoạn 24 VSA 200)

46

 Trách nhiệm pháp lý của KTV

❖ **Các trường hợp dẫn đến trách nhiệm pháp lý:**

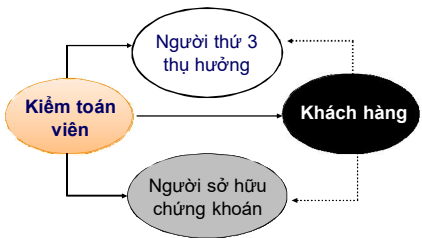
- Cầu thả
- Gian lận

❖ **Các loại trách nhiệm:**

- Trách nhiệm dân sự
- Trách nhiệm hình sự

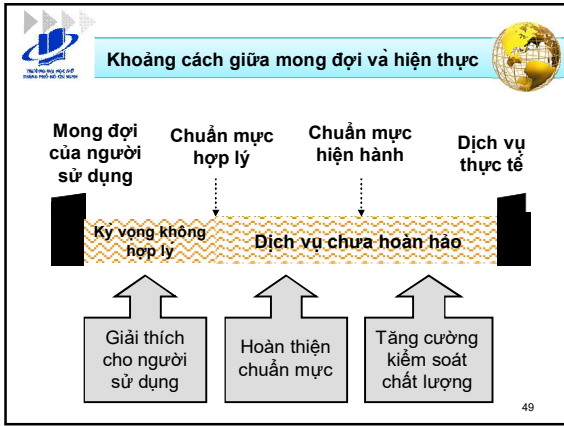
47

 Những đối tượng kiểm toán viên có thể phải chịu trách nhiệm pháp lý


```
graph LR; A(Kiểm toán viên) --- B(Người thứ 3 thụ hưởng); A --- C(Khách hàng); A --- D(Người sở hữu chứng khoán); B -.-> C; C -.-> D;
```

48

TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỞ TP. HCM
Cơ hội học tập cho mọi người

Thank You !

50
